

म्यागङ्ग गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ५...

संख्या: ८..

मिति: असार २१, २०७८

भाग-२

म्यागङ्ग गाउँपालिका

मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन निर्देशिका २०७८

कार्यपालिकाबाट पारित मिति: असार ६, २०७८

प्रमाणीकरण मिति: असार ६, २०७८

स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित मिति: असार २१, २०७८

म्यागड गाउँपालिका मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन निर्देशिका २०७८

प्रस्तावना

गाउँपालिकाले निर्माण गरेका सडक, ढल, खानेपानी, सिंचाइ, पुल, कल्भर्टजस्ता भौतिक पूर्वाधारका आयोजनाहरूलाई दीगो रूपमा संचालनमा ल्याउनकालागि त्यस्ता आयोजनाहरूको नियमित रूपमा मर्मत सम्भार गर्नु अपरिहार्यहुन्छ । गाउँपालिकाले गाउँपालिका क्षेत्रका पूर्वाधारहरूको व्यवस्थापन गर्न मर्मत सम्भार कोष खडा गरी सो कोषमा रकम जम्मा गर्नसक्ने व्यवस्थागरेको छ । सडक, पुल, पुलेसा, ढल, खानेपानी लगायतका भौतिक पूर्वाधारका संरचनाहरूलाई आवश्यकता अनुसार मर्मत गरी दीर्घकाल सम्म सञ्चालनमा ल्याउनका लागि म्यागड गाउँपालिकाले मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०७८ तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।

परिच्छेद -१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- ❖ यस निर्देशिकाको नाम म्यागड गाउँपालिकाको मर्मत सम्भार कोष संचालन निर्देशिका, २०७८ रहेको छ ।
- ❖ यो निर्देशिका गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागुहुनेछ ।

२. परिभाषा

विषय वा पस्रगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,

- (क) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) “कोष” भन्नाले गाउँपालिकाबाट मर्मत सम्भारका लागि स्थापना हुने मर्मत सम्भार कोषलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) “गाउँपालिका” भन्नाले म्यागड गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) “सभा” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम सञ्चालन हुने गाउँ सभालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) “स्थानीयतह” भन्नाले जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका र गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (च) “समिति” भन्नाले कोष सञ्चालनको लागि गठन गरिएको समितिसम्झनु पर्दछ ।
- (छ) “कर्मचारी” भन्नाले म्यागड गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीसम्झनु पर्दछ ।
- (ज) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत” भन्नाले म्यागड गाउँपालिकाको कार्यालयमा कार्यरत प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत वा म्यागड गाउँपालिकाका सचिवलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (झ) “मन्त्रालय” भन्नाले नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) “संयोजक” भन्नाले मर्मत सम्भार कोष संचालन समितिका संयोजकलाई सम्झनु पर्दछ ।

- (ट) “सदस्य सचिव” भन्नाले मर्मत सम्भार कोष संचालन समितिको सदस्य सचिवलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ठ) “गैर सरकारी संस्था” भन्नाले जिल्ला प्रशासन कार्यालय लगायत नेपाल सरकारको विभिन्न निकायमा विधिवत रूपले दर्ता भएका सामाजिक संस्थाहरूलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ड) “पूर्वाधार” भन्नाले सडक, ढल, सडक पेटी, सार्वजनिक पार्क, रंगशाला, ल्याण्डफिल्ड क्षेत्र, सार्वजनिक शौचालय र सांस्कृतिक सम्पदाहरूलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ढ) “मर्मत सम्भार” भन्नाले गाउँपालिका लगायत जिल्ला समन्वय समिति र उपभोक्ता समितिहरूबाट निर्माण सम्पन्न गरिएका पूर्वाधारहरूको नियमित रूपमा मर्मत सम्भार गर्ने कार्य भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

३. निर्देशिकाको उद्देश्य

यस निर्देशिकाको प्रमुख उद्देश्य म्यागड गाउँपालिका भित्र रहेको सडक, बाटो, पुल, पुलेसा, ढल, खानेपानी लगायतका पूर्वाधारहरूको नियमित रूपमा व्यवस्थित तवरले मर्मत सम्भार गर्ने प्रणालीको विकास गर्नु रहेको छ । साथै नियमित रूपमा मर्मत गरिनु पर्ने पुल, पुलेसा, ढल, खानेपानी आदिको पहिचान गर्न सोअनुसार योजना तर्जुमा गर्न, नियमित रूपमा गरिने खर्चको नियन्त्रण गर्न, लागत अनुमानमा एक रूपता कायम गर्न र गाउँपालिका भित्र मर्मत गर्नु पर्ने र नपर्ने पूर्वाधारहरूको विवरण बनाई गाउँपालिकाको काम कारबाहीमा एकरूपता कायम गर्ने नै भए तापनि यस बाहेक अन्य उद्देश्यहरू तल उल्लेख गरिएको छ :

- सडक, खानेपानी, ढल लगायतका अन्य पूर्वाधारहरूको मर्मत सम्भारका लागि प्राप्त हुने श्रोत र साधनहरूको व्यवस्थित रूपले सञ्चालन गर्ने ।
- उपभोक्ता समिति, सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूबाट निर्माण भए गरेका योजनाहरूमा स्थानीय जनसमुदायको अपनत्व वृद्धि गर्ने ।
- स्थानीय श्राते र साधनहरूको व्यवस्थित रूपमा परिचालन गर्ने ।
- स्थानीय उपभोक्ताहरूलाई सम्पन्न तथा निर्माणाधिन योजना तथा आयोजनाहरूमा हाम्रो, हामीले र हाम्रा लागि भन्ने भावना जागृत गराउने ।
- वार्षिक रूपमा मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने सडक लगायत अन्य पूर्वाधारहरूको विवरण तयार पारी मर्मत सम्भार सम्बन्धी कार्यक्रम तयार पार्ने ।
- वर्तमानमा सो लगानी वा थोरै मेहनतबाट भविष्यमा हुने ठूलो क्षतिबाट योजना तथा आयोजनाहरूलाई समयमा नै बचाउने ।
- पुराना योजनाहरूलाई बीचमै राकेर नयाँ याजेना माग गर्ने पक्रियालाई निरुत्साहित पार्ने ।
- स-साना मर्मत सम्भार तथा आयोजनाहरूबाट निरन्तर लाभ लिने क्षमताको विकास स्थानीय उपभोक्तामा गराउने ।
- स-साना आयोजना तथा योजनाका लागि पनि दाता खोज्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्दै जाने ।
- मर्मत सम्भार कार्यहरूलाई सहयोग दिई कार्यमा सरलता ल्याउने ।
- आयोजनाहरू सम्पन्न भएपछि दिगोपना कायम राख्ने ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र सेवाग्राहीहरूको सेवा प्रवाहमा सुनिश्चितता पदान गर्ने ।

४. निर्देशिकाको प्रयोगकर्ता

यस निर्देशिका द्वाारा बमोजिमका व्यक्ति वा निकायले प्रयोग गर्न सक्छन् ।

- प्रयोगकर्ता म्यागडगाउँपालिका, वडासमिति, गाउँपालिका क्षेत्र भित्रकानागरिक समाज, उपभोक्ता समिति, ठेकेदार, कर्मचारीहरु
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र काम गर्ने राजनीतिकदल , अनसुन्धानकर्ता,सामाजिक कार्यकर्ता, विकास साभेदार तथा अन्य सरोकारवालानिकायले पनि यसको प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।

५. निर्देशिकाको कार्य क्षेत्र र सीमा

यस निर्देशिकामा मर्मत सम्भारका लागि आवश्यक पर्ने व्यवस्थापकीयतथा सस्थापकीय पक्षलाई पनि समेटेन् खोजिएको छ । म्यागड गाउँपालिकाकोकार्यालयले आफ्नो पत्राजनका लागि मात्र यो निर्देशिका बनाएको हदायसको कार्य सीमा म्यागड गाउँपालिकाको क्षेत्रमा मात्र रहने छ ।साथै स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ र अन्य प्रचलित कानूनयसमा आकर्षित हुने हदा यो निर्देशिकालाई गाउँपालिका क्षेत्र मा काम गर्नेविभिन्न सरकारी, गैर सरकारी तथा निजी क्षेत्रका निकायलाई समेतमागदर्शनको रूपमा लिन सकिने छ । साथै प्रस्तुत निर्देशिका अन्यस्थानीय निकायको लागि समेत उपयोगी हुन सक्नेछ ।

६ . आवश्यकता

स्थानीय निकायहरुमा बढ्दै गएको कार्यक्षेत्रको विस्तारका साथै सम्पन्नभए गरेका विकास निर्माण कार्यहरुको दिगोपना कायम गरी गाउँपालिकावासीमा भरपर्दो सेवा प्रवाह प्रदान गर्न नेपाल सरकार लगायत अन्यनिकायहरुबाट भएको लगानीको प्रतिफल हासिल गर्न, विकास खर्चमामितव्ययितता कायम गर्न, पूर्वाधारहरुको दीर्घकालिन प्रयोग बढाउनतथा भरपर्दो सेवा उपलब्ध गराउनका लागि याजेनावद्ध, नियमित, प्रभावकारीरूपमा मर्मत सम्भार कार्य परिचालन गर्न अति आवश्यक भएको छ ।

यसका साथै देहायका कारणबाट पनि यसको आवश्यकता बढाउनुगत रूपमाउल्लेख गरिएको छ ।

- १ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सडकहरु लगायत अन्य पूर्वाधारहरुको सेवालाई सूचारु राख्न,
- २ सम्भावित दुर्घटनालाई घटाउन,
- ३ जटिल किसिमका क्षतिहरुबाट बचाउन,
- ४गाउँपालिकावासीहरुको आधारभूत हक अधिकारको संरक्षण गर्न,
- ५ गाउँपालिका लगायतबाट भएको लगानीको संरक्षण गर्न,
- ६ अन्तरस्थानीय निकायहरुसँग समन्वय कायम राख्न,
- ७सवै नागरिकहरुको गाउँपालिकाको पहचुँ मा वृद्धि गर्न
- ८ वातावरणिय समस्याहरुबाट जोगाई राख्न,
- ९ सेवा प्रवाहलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्न ।

७. कानूनी आधार

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा आयोजनाको मर्मत सम्भारर व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकामा देहायको व्यवस्था गरेको छ ।

- गाउँपालिकाले सम्पन्न आयोजनाहरुको मर्मत सम्भारको लागि त्यस्तो आयोजनाबाट सेवा प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरुबाट सेवा शुल्कसङ्कलन गर्न सक्नेछ ।

- उपदफा (१) बमोजिम सेवा शुल्कबाट उठेको रकमबाटलआयाजेनाहरुको मर्मत सम्भार र आवश्यक व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ ।
- उपदफा (१)र(२) बमोजिमको आम्दानी खर्चको अद्यावधिकविवरण गाउँपालिकाले राख्नु पर्नेछ । त्यसै गरी गाउँपालिकामा जाँचपास भएका आयोजनाहरुको मर्मतसम्भार र विस्तार तथा व्यवस्थापनका सन्दर्भमा देहायको व्यवस्थागरेको छ :
- आयोजना सम्पन्न भएपछि आयाजेनाको जाचँ पास र फरफारक गर्नुगराउनु पर्नेछ ।
- आयोजना सञ्चालन गर्ने निकायबाट आयोजना सम्पन्न भएकोजानकारी गाउँपालिकामा प्राप्त भएपछि प्राविधिकले पेश गरेकोकार्य सम्पन्न प्रतिवेदन र मूल्याङ्कनको आधारमा गाउँपालिकालेजाचँ पास र फरफारक गनछे ।
- सम्पन्न आयोजनाहरुको जाँचपास र फरफारकको अनुमोदन गाउँ सभाले गनछे ।

८. उपभोक्ता समूह गठन गर्न सक्ने

आयोजना कार्यान्वयन गर्दा आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभ पाउने व्यक्तिहरुमध्येबाट गाउँपालिकाले सम्बन्धित निकाय मार्फत उपभोक्ता समूहगठन गर्न सक्नेछ ।

९. गैर सरकारी संस्थालाई प्रोत्साहित गनर्नु

गाउँपालिकाको क्षेत्रे भित्र विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको पहिचान, तजर्मुा, सञ्चालन, रेख देख, मूल्याङ्कन तथा मर्मत सम्भार गर्ने कार्यका लागि गैरसरकारी संस्थालाई प्रोत्साहित गर्नु पर्नेछ । यसरी सञ्चालित कार्यक्रमहरुमागैर सरकारी संस्थाहरुले आफ्नै स्रोत र गाउँपालिकाबाट प्राप्त स्रोतबाटसञ्चालन गर्न सक्नेछन् । यसरी आयाजेना सञ्चालन गर्ने गैर सरकारीसंस्थाहरुले आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको पूर्ण विवरण सम्बन्धित गाउँपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ । गाउँपालिकाले पनि मर्मत सम्भारलगायतका कार्यहरु सम्बन्धित क्षेत्रका गैर सरकारी संस्था मार्फत योजना तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन र सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद २

मर्मत सम्भार सम्बन्धी नीति तथा कार्यनीतिहरु

१०. नीति

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरुबाट संचालनगरिने विकास निर्माणका कार्यहरु लगायत सार्वजनिक सेवा सम्बन्धीकाम कारवाही सञ्चालन गर्दा सकेसम्म गाउँपालिका क्षेत्रका सबैपूर्वाधारका साथै सार्वजनिक सडक, पुल, पुलेसा आदिको स्थायी रदिगोपनका लागि आवश्यक मर्मत सम्भार कार्य गर्न म्यागड गाउँपालिकालेअनुकूल वातावरण तयार गर्ने नीति अवलम्बन गनछे ।

११. कार्यनीति

यस निर्देशिकाको नीति कार्यान्वयन गनका लागि म्यागडगाउँपालिकाबाटदेहाय अनुसारका कार्यनीतिहरु अवलम्बन गरिनेछ :

- मर्मत सम्भार कार्य भरसक श्रमदान वा कामदारहरु सोभै परिचालनगरी वा उपभोक्ता समितिको माध्यमबाट वा ठेक्कापट्टाबाट गराउने ।

- मर्मत सम्भार कार्य भरसक श्रममूलक स्थानीय नेतृत्व हुने गरी,वातावरणमैत्री प्रविधि प्रयोग गरी सहभागितात्मक प्रक्रियाबाटसञ्चालन गर्ने ।
- सम्भव भएसम्म स्थानीय नागरिकहरुको ज्ञान, सीप, अनुभव र योग्यतालाई विकास कायमा उपयोग गर्ने ।
- प्रत्येक वर्ष मर्मत सम्भारका कार्यहरुको लागि आवश्यक सूचितयार गरी सम्भाव्य क्षेत्र लगायतका अन्य जोखिमपूर्ण स्थानहरुकासाथै सावर्जनिक यातायातलाई सुचारु गर्नु पर्ने जस्ता कुराहरुलाईबढी ध्यान दिई यस किसिमको कार्यलाई सहज र सरल बनाउने ।
- सडक लगायतका पूर्वाधारहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न भएपछिलाभन्वित क्षेत्रका जनता, उपभोक्ता समितिलाई गाउँपालिकाकोआवश्यक पहलमा मर्मत सम्भार कार्य सहितको जिम्मेवारी क्रमशदिदै जाने ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण कार्य सम्पन्न भएका र निर्माणाधिनअवस्थाका पूर्वाधारहरुको उचित मर्मत सम्भार सहित दिगोउपयोगिताको लागि स्थानीय निकायहरुको आफ्नै श्रोत, नेपालसरकारको अनुदान अन्तर्गत पूर्वाधार क्षेत्रका लागि वार्षिक रुपमाविनियोजित रकमको निश्चित प्रतिशत रकम मर्मत सम्भारकोलागि उपयोग गर्ने ।
- मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापनको जिम्मेवारी गाउँपालिकाले उपभोक्तासमितिलाई हस्तान्तरण गर्दै जाने ।
- मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिकाकार्यान्वयनका लागि गाउँपालिका, गाउँपालिका वासी तथा उपभोक्तासमितिहरुले समय समयमा बैठक बसी देखिएका समस्या समाधानकालागि आवश्यक पहल गर्ने ।

१२. मर्मत सम्भार कार्य कार्यान्वयन सम्बन्धी व्यवस्था:

मर्मत सम्भारको कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यान्वयन गराउंदादेहाय अनसार गर्नु पर्नेछे :

- प्रचलित कानून बमोजिम हुने गरी कार्यक्रम स्थानीय उपभोक्तासमूहद्वारा गठित उपभोक्ता समिति मार्फत गराउन प्राथमिकता दिनुपर्नेछे ।
- माथि उल्लेखित प्रक्रियाबाट काम गराउने प्रयोजनको लागिगाउँपालिकाले उपभोक्ता समितिलाई विषयगत रुपमा वर्गीकरण र सूचिकतृ गरी उनीहरुको लागत अद्यावधिक गर्नु पर्नेछे
- उपनियम (१) बमोजिम उपभोक्ता समितिद्वारा स्थानीय आयोजनावा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा वा सञ्चालन गराउदा देहाय बमोजिम गनर्नुपर्नेछे :

(क) उपभोक्ता समिति मार्फत काम गराउदा लागत, काम सम्पन्न हुनु पुने अवधि, सम्पन्न कामको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार रआवश्यक अन्य कुरा समेत स्पष्ट खोली सम्बन्धित स्थानीय निकाय उपभोक्ता समिति खर्च सम्भारतौ गर्नु पर्नेछे ।

(ख) यस कायका लागि गाउँपालिकाले लागत अनुमान तगार गर्ने,प्राविधिक सल्लाह दिने, जाँचपास लगायत अन्य प्राविधिक सहयोगउपलब्ध गराउनु पर्नेछे ।

(ग) प्राविधिकले लागत अनुमान गर्दा जनसहभागीताको अंश समेत किटानी साथ उल्लेखे गनर्नुपर्नेछे । यस्तो लागत अनुमानकाे रकममामूल्य अभिवृद्धि कर, शिरोभार (ओभरहेड) तथा कन्टिन्जेन्सी रकमर जनसहभागिता अंश कट्टि गरी उपभोक्ता समितिलाई काम दिनुपर्नेछे ।

(घ) उपभोक्ता समितिले निर्माणसम्बन्धी काम सम्पन्न गरिसकेपछिप्राविधिकबाट नापजाँच गराई उक्त कार्यका लागि प्राप्त रकम रजनसहभागिताबाट व्यहोरेको श्रम वा नगद वा जिन्सी समावेशभएको कूल

खर्चको विवरण र बहुमत उपभोक्ता समूहको उपस्थितिर निर्णयको प्रमाणित प्रतिलिपि समेत गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ । यसरी विवरण प्राप्त भएपछि गाउँपालिकाले आवश्यकठानेमा सार्वजनिक परीक्षण समेत गराई सो सहितको अभिलेखखडा गर्नु पर्नेछ ।

(ङ) उपभोक्ता समितिले गराएको काम ठेकेदारबाट गराउनु हुँदैन । उपभोक्ता समितिले समयमा काम गराउन नसकेमा गाउँपालिकाले प्रचालित नियम बमोजिम वा अन्य प्रक्रियाबाट काम गराउनेसक्नेछ । उपभोक्ता समितिले रकम दुरुपयोग गरेको बुझिन आएमा छानविन गरी दुरुपयोग भएजति रकम उपभोक्ता समितिको पदाधिकारीबाट दामासाहीले सरकारी बाँकीसरह असुल उपर गरिनेछ ।

(च) उपभोक्ता समितिबाट सम्पन्न हुने कामको मर्मत सम्भारको जिम्मासोही उपभोक्ता समितिको हुने भन्ने कुरा सम्झौतामा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गनुपर्नेछ ।

(छ) उपभोक्ता समितिले जिम्मा लिएको कार्य सम्पन्न भएपछि सोको रखेदखे, मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेवारी समते तोकी आयोजनाको स्वामित्व उपभोक्ता समितिलाई नै हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ । यसरी हस्तान्तरण भै प्राप्त आयोजनाको सेवा वापत उपभोक्ता समितिले दस्तुर तोकी आफ्नो कोष खडा गरी सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(ज) बढि जटिल प्राविधिक पक्ष समेत समावेश भएको र मेशिनको बढीप्रयोग हुने काम बाहेक सामान्यता श्रमप्रधान प्रविधि अपनाइने आयाजे ना वा कार्यक्रममात्र उपभोक्ता समिति माफर्त गराउनु पर्नेछ । तर कारण खोली गाउँपालिकाले निर्णय गरेमा विशेष अनुगमनको व्यवस्था मिलाई उपभोक्ता समितिसँग सयुक्त व्यवस्थापनमा अन्य आयोजना कार्यान्वयन गराउने बाधा पर्ने छैन ।

(झ) उपभोक्ता समितिले लिएको पेशकी फछ्याटै गर्दा प्रथम किस्ताको प्राविधिक मूल्याङ्कन, सम्झौता तथा कायर्सम्पादनको आधारमा नापजाचर मूल्य खुलेको रनिङ् बिल, उपभोक्ता समितिको बैठकको निर्णयको प्रतिलिपि सहित सम्बन्धित निकायमा निवेदन प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।

(ञ) उपभोक्ता समितिबाट खण्ड (झ) बमोजिमको विवरण प्रस्तुत भई पेशकी फछ्याटै भएजतिको रकममात्र अर्को किस्ता कायम गरी पेशकीको रूपमा साधे भर्ना दिनपर्नेछ ।

(ट) उपभोक्ता समितिले गरेको खर्चको श्रेस्ता, बिल, भरपाई सम्बन्धित निकायले जुनसुकै समयमा पनि कर्मचारी खटाई जाँच गरी प्रतिवेदन लिन सक्नेछ ।

(ठ) उपभोक्ता समितिले गाउँपालिका समक्ष कामको लागि निवेदन प्रस्तुत गर्दा तथा गाउँपालिकाले उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता गर्दा उपभोक्ता समितिले गर्ने योगदानको रकम खलुाउनु पर्नेछ, र उपभोक्ता समितिले कार्य गर्दा सो अनुरूप गरी किताब राख्नुपर्नेछ ।

(ड) उपभोक्ता समितिबाट गराएको कामको लागि गाउँपालिकाबाट प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन कुनै कारणले सम्भव नभएमा तोकिएको खर्चको सीमाभित्र रही उपभोक्ता समितिले आफ्नै तर्फबाट करारमा प्राविधिक नियुक्त गर्न सक्नेछ । यसरी नियुक्त गरिएको प्राविधिकलाई दिनपर्ने पारिश्रमिक कन्टेन्जेन्सीबाट भक्तानी गर्नुपर्नेछ । यस किसिमको पारिश्रमिक लागत अनुमानको तीन प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।

(ण) उपभोक्ता समितिले आफूले जिम्मा लिएको काम सम्पन्न गर्न थपम्याद आवश्यक भएमा कारणसहित निवेदन दिएमा खण्ड (त) बमोजिमको उपभोक्ता समूह र उपभोक्ता समितिले गरेको निर्णयको आधारमा गाउँपालिकाले म्याद थप गर्नपर्नेछ । तर साधारणतया यस्तो म्याद थपको अवधि कार्य सम्पन्न गनुपर्ने अवधिभन्दा बढी हुने छैन ।

(त) उपभोक्ता समितिले गरेको निर्माण कार्यको मूल्याङ्कन र नापी किताबको आधारमा किस्ता भक्तानी दिने तथा अन्तिम कार्य सम्पन्नफाराम र नापी किताबको आधारमा अन्तिम किस्ता भक्तानी दिनेछ ।

यसरी सम्पन्न भएको कार्यको प्रकृति हेरी छ महिना भित्रनिर्माण कार्यमा कुनै त्रुटी (डिफेक्ट) भई सच्याउनु परेमा निर्माणकार्य गर्ने उपभोक्ता समितिले नै आफ्नो खचर्मा सच्याउनु पर्नेछ ।

(थ) निर्माण कार्य बाहेक अन्य कार्यक्रममा उपभोक्ता समितिसँग सम्भौतागरी सञ्चालन वा कार्य सम्पन्न गराउँदा स्वीकृत नर्स, मापदण्डर लागतको प्रस्ताव स्वीकृत गरी उपभोक्ता समितिमाफत कार्यक्रमकार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।

(द) उपभोक्ता समितिलाई एकपटक उपलब्ध गराएको काम सम्पन्नभई अर्को काम दिइने छनै ।

४ मर्मत सम्भार कर्ता वा कामदार समूहको व्यवस्थाबाट हुन नसकिनेतथा प्राविधिक दृष्टिले जटिल एव ' मशीनरीको उपयागे गर्नु पर्नेमर्मत सम्भार कार्य मात्र ठेक्का पट्टाबाट सम्पन्न गरिने छ ।

५ सम्भारकर्ता वा कामदारहरुको डोर हाजिर फाराम भरी तोकिएकोव्यक्ति वा प्राविधिकको सिफारिसमा उपभोक्ता समितिले भुक्तानीगर्नेछ ।

६ सडक लगायतका पूर्वाधारहरुको मर्मत सम्भारको लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक जनशक्ति गाउँपालिकाले उपलब्ध गराउनछे ।

७गाउँपालिकाबाट आवश्यक जनशक्ति उपलब्ध नहुने अवस्थामागाउँपालिकाको स्वीकृत लिई सम्बन्धित उपभोक्ता समिति आफैलेउपयुक्त किसिमको जनशक्तिको व्यवस्था गरी सेवा लिन सकिनेछ ।

१३. योजनाको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार सहभागितात्मक प्रक्रियाबाट मर्मत सम्भार याजेनाहरु पनि तजर्मा गर्नु पर्दछ । जसकोप्रक्रिया देहाय बमोजिम हुने छ :

- ✓ समितिको गठन तथा कोषको व्यवस्थापन,
- ✓ भौतिक अवस्थाको विवरण संकलन, प्राप्त विवरणको लेखाजोखातथा छलफल,
- ✓ प्रारम्भिक लगत अनुमान र प्राथमिकीकरण,
- ✓ विस्तृत अध्ययन तथा लागत अनुमानको तयारी,
- ✓ समितिबाट योजना सहितको कार्यक्रमको तयारी,
- ✓ योजना शाखाबाट निरिक्षण र उपभोक्ता समितिहरुको गठन,
- ✓ विकास कार्यक्रममा समावेश,
- ✓ कार्यान्वयन व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक परीक्षण,
- ✓ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र पृष्ठपोषण,
- ✓ कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन,
- ✓ समीक्षा

परिच्छेद -३

कोष व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था

१४. कोषको स्थापना र खाता सञ्चालन

१ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४अनसार यस निर्देशिकाकोबदुँ न ७ मा व्यवस्थ भए अनसारको एक मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरिनेछ ।कोषमा देहायका रकमहरु रहनेछन् :

(क) मर्मत सम्भार विशेष कोषका लागि हालसम्म छुट्याईएकोसम्पूर्ण रकम,

(ख) प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गाउँसभाले आफ्नो कोषमा जम्माभएको आन्तरिक आयबाट विनियोजन गरेको रकम,

(ग) कुनै व्यक्ति वा संस्था वा निकायद्वारा कोषलाई प्राप्त हुनेसहयोग वा अनुदान रकम,

(घ) गाउँसभाको स्वीकृतीमा प्राप्त अन्य रकम,

(ङ) नेपाल सरकारबाट विनियोजित रकम,

(च) जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त रकम,

(छ) अन्य विविध श्रोतबाट प्राप्त रकम ।

२ गाउँपालिकाबाट सञ्चालित भौतिक निर्माणसँग सम्बन्धित हरेकआयोजनाबाट ३ प्रतिशतका दरले मर्मत सम्भार कोषका लागि रकम कट्टी गरी राखिने छ ।

३ समितिको निर्णय बाट तोकिएका बकै मा “मर्मत सम्भार कोष” नामको एक खाता खोली आर्थिक कारोबार सञ्चालन गरिनेछ ।

१५. कोषको प्रयोग

यस कोषको रकम देहाय बमोजिमको कामको लागि प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

क) नियमित मर्मत सम्भारको कार्य गर्न गराउन,

ख) सार्वजनिक बाटो, पुल, पुलसा प्रति सकारात्मक धारणा, सम्मान, मर्यादा र दायित्व बोध बारे जनचेतना अभिवृद्धि गराउने गराउन,

ग) मर्मत सम्भार काम गर्ने संस्थाहरु बीच समन्वयन र कायमा स्तरीयता ल्याउन नीरन्तर सपुरिवक्षण र अनगुमन गर्ने,

घ) सामाजिक सचेतना तथा सहभागिता मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न ।

१६. नपुग रकमको अवस्था

रकम अभाव भई सञ्चालित कार्यक्रमहरुमा प्रत्यक्ष असर पर्ने अवस्थाभएका व्यवस्थापन समितिले औचित्य हेरी नपुग रकमका लागि गाउँपालिकामा आवश्यक व्यवस्थाका लागि प्रविधिको सिफारिश पशे गर्नुपनछे ।

१७. विवरण तयार पार्ने

प्रत्येक आर्थिक वर्ष शुरु हुनु भन्दा अगावै कोष सञ्चालन समितिबाट कार्यक्रम तयार पारी योजना शाखा मार्फत सम्बन्धित समितिमा पेश गर्नु पनछे ।

१८. अनमुनित खर्चको प्रस्तावित विवरण पशे गर्ने

आगामी आर्थिक वर्षमा मर्मत सम्भार विशेष कोषका लागि आवश्यक पर्ने रकमकाे व्यवस्था मिलाउन गाउँसभामा बजेटे प्रस्तुत गर्दा नैकायक्रम सहितको अनमुनित खर्चकी प्रस्तावित विवरण पशे गर्नु पनछे ।

१९. बजेटको बाँकी रकम

एक आर्थिक वर्षमा खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रकम आगामी वर्षको बजेटे मा भक्तानी दिने गरी समावशे गर्नु पनछे ।

२०. श्रेस्ता राख्ने

१ कार्यालयले कोषको आय र व्ययको श्रेस्ता तोकिए बमोजिम राख्नुपनछे ।

२ समितिले प्रशासनिक खर्च गाउँ परिषदबाट तोकिएको प्रतिशतभन्दा बढी गर्न पाउने छैन ।

३ सभाबाट उपलब्ध गराउने बजेटको रकम तोकिएको क्षेत्रबाहेक अन्यत्र खर्च गर्न पाइने छैन ।

२१. बैठक भत्ता

मर्मत सम्भार विशेष कोषका पदाधिकारीहरूले बैठकमा भाग लिए वापत गाउँसभाबाट तोकिए बमोजिमको मात्र बैठक भत्ता पाउने छन् ।

२२. खाता सञ्चालन

कोषको आर्थिक कारोबारको लागि कार्यकारी अधिकृत र लेखा शाखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट खाता सञ्चालन गरिनेछ ।

२३ . लेखापरीक्षण

मर्मत सम्भार विशेष कोषबाट भएको आय व्ययको आन्तरिक लेखापरीक्षण गाउँपालिकाको आन्तरिक लेखा परीक्षण शाखाबाट गरिनेछ भने अन्तिम लेखा परीक्षण लेखा समितिको सिफारिसमा गाउँसभाबाट छनौट भएमा दत्तार्वा लखापरीक्षकबाट गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद -४

कार्यान्वयन, व्यवस्थापन, समितिका गठन र निर्देशिका

२४. कार्यान्वयन व्यवस्थापन

१ सम्पन्न पूर्वाधारहरूको मर्मत सम्भार कार्य उपभोक्ता समिति वासोभै कामदार मार्फत वा ठेक्का मार्फत गराउने व्यवस्था गरिनेछ । कुन काम कसरी गर्ने गराउने भन्ने विषयमा अवस्था हेरी समितिलेतय गरे अनुसार हुनेछ । तर यस किसिमको कार्य गर्नका लागि गाउँपालिकाको पूर्व स्वीकृत भने लिनु पर्नेछ ।

२ म्यागड गाउँपालिकामा मर्मत सम्भार कार्य व्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयनमा तथा कोष व्यवस्थापनका लागि एक समितिको गठन गरिनेछ ।

३ दफा (२) बमोजिम गठित समितिमा देहाय बमोजिमका पदाधिकारीहरू अध्यक्ष तथा सदस्य रहनेछन् :

(क) गाउँपालिका अध्यक्ष -संयोजक

(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत-सदस्य

(ग) प्रमुख, लेखा शाखा -सदस्य

(घ) प्रमुख, प्रशासन शाखा -सदस्य

(ङ) प्रमुख, योजना शाखा -सदस्य सचिव

४ यस कार्यविधि बमोजिम गठित समितिको नियमित बैठकमा कामसँग सम्बन्धित कुनै पनि व्यक्ति वा संस्थाको प्रतिनिधिलाई आवश्यकता अनुसार आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

५ आमन्त्रित पदाधिकारीले पनि बैठकमा उपस्थित भए वापत अन्य पदाधिकारीले पाए सरहको भत्ता तथा अन्य सुविधा पाउनेछ ।

६ आमन्त्रित पदाधिकारी वा व्यक्तिको मताधिकार हुने छैन ।

२५. समितिको बैठक :

१ समितिको बैठक कम्तीमा चार महिनाको एकटक र आवश्यकपरेमा जुनसुकै बखत पनि बस्ने सक्नेछ ।

२ समितिको बैठक संयोजकसँग परामर्श गरी सदस्य-सचिवलेबोलाउनेछ ।

२६. बैठकको निर्णय :

समितिको बैठकको निर्णय सम्पूर्ण सदस्य संख्याको बहुमतको आधारमाहुनेछ ।

२७. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) आगामी आर्थिक वर्षमा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र मर्मत गरिनु पर्नेभौतिक संरचनाहरूको लागत सहितको विवरण संकलन गरीगाउँसँभामा पेश गर्ने ।

(ख) एने र नियमावली अनसार कोषको खातामा जम्मा गनर्पने रकमसमयमा नै जम्मा गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

(ग) कोषको लागि वार्षिक रुपमा आवश्यक पर्ने, यसबाट आर्जन हुने र खर्च हुने रकमको कार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।

(घ) कोषको आय-व्यय सम्बन्धी हरहिसाबको लेखापरिक्षण गराई सोको लेखापरिक्षण प्रतिवेदन गाउँपालिकामाफर्त सभामा पेश गर्ने ।

(ङ) सचिवालय सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने कर्मचारीहरू लगायतखचकी यवस्था कार्यालय बाटै मिलाउने व्यवस्था गर्ने ।

(च) प्रत्येक महिनामा कोषमा जम्मा भएको तथा खर्च भएको रकमकोयथार्थ विवरण सावर्जनिक गर्ने गराउने ।

(छ) समितिमा आवश्यक रकम जट्टाउने तर्फ आवश्यक पहल गर्ने ।

(ज) विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूसँग गाउँपालिकाकोसहमतिमा कार्यक्रमहरू उपलब्ध गराउने तर्फ आवश्यक पहलगर्ने ।

(झ) श्रोतको व्यवस्थापन गर्ने ।

२८. समितिका पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार

समितिका पदाधिकारीहरूको काम कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :

(क) संयोजकको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१ समितिको बैठकको अध्यक्षता गर्ने ।

२ कोषको सम्पूर्ण गतिविधिको नेतृत्व गर्ने ।

३ कोष सम्बन्धी सम्पूर्ण उत्तरदायित्व बहन गर्ने ।

४ समितिबाट पारित वार्षिक कार्यक्रम तथा आय व्ययको विवरण ।

५ प्रस्तावित बजेटमा समावेश गरी गाउँसँभामा पेश गर्ने व्यवस्थामिलाउने ।

६ कार्यक्रमहरूको विवरण समयमा नै संकलन गरि राख्ने व्यवस्थामिलाउने ।

(ख) सदस्य-सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार :

१ कोषको कार्यालय सञ्चालन गर्ने ।

२ बैठकको निर्णय अभिलेख गरी राख्ने ।

३ बैठकको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने ।

४ अध्यक्षको निदर्शन अनुसार कार्य सञ्चालन गर्ने गराउने ।

५ कोषको सञ्चालन सम्बन्धी श्रेस्ता तथा चल अचल सम्पत्तिकोजिम्मा लेखांकन गर्ने ।

६ वार्षिक आर्थिक प्रतिवेदन र लेखा परिक्षण प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्ने ।

(ग) सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार :

१ समितिको बैठकमा नियमित रूपमा भाग लिने ।

२ निर्णय कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने ।

३ कोषको प्रबर्द्धन र कार्यक्रमको हित हुने कार्य प्रस्ताव गर्ने ।

४ अध्यक्षको निदर्शन अनुसार अन्य आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने ।

परिच्छेद -५

मर्मत सम्भार सम्बन्धी व्यवस्था

२९. मर्मत सम्भारका प्रकार

मर्मत सम्भारका प्रकार निम्नानुसारका हुनेछन् :

- नियमित मर्मत सम्भार,
- पटके मर्मत सम्भार,
- आवधिक मर्मत सम्भार,
- आकस्मिक मर्मत सम्भार,
- रोकथाम मुलक मर्मत सम्भार
- विशेष मर्मत सुधार ।

३०. प्राथमिकताक्रम

मर्मत सम्भार कार्यको प्राथमिकता तोक्ने काम समितिले प्राप्त तथ्यांक र वस्तुस्थितिका आधारमा गर्ने भएता पनि साधारणतया उपलब्ध साधन र श्रोत समेतलाई ध्यान दिदै निम्न प्राथमिकताका आधारमा प्राथमिकतातोकी कार्यसञ्चालन गरिने छ ।

(क) आकस्मिक मर्मत सुधार,

(ख) नियमित मर्मत सम्भार,

(ग) पटके मर्मत सुधार

(घ) आवधिक मर्मत सम्भार

(ङ) रोकथाम मूलक मर्मत सम्भार,

(च) बाटो, नाली मर्मत सुधार ।

३१. सडक मर्मत संभार उपभोक्ता समितिको कोष व्यवस्थापन

१ गाउँपालिकाले सडक मर्मत संभार समितिको पहलमा स्थानीयसडक मर्मत सम्भार उपभोक्ता समितिबाट परिचालन हुने गरीमर्मत सम्भार कोष स्थापना सक्नेछ । यस कोषमा गाउँपालिकातथा मन्त्रालयबाट सम्बन्धितसडक मर्मत सम्भारका लागि प्राप्त रकमहरु रहनेछन् । यस अतिरिक्तस्थानीय

सडक मर्मत सम्भार उपभोक्ता समितिले स्वीकृत विधानबमोजिम थप श्रोतहरु समेत जुटाई रकम संचय गर्न र कोषकोपरिचालन समेत गर्न सक्नेछ ।

२यस मर्मत सम्भार उपभोक्ता समितिको कोषमा निम्नानुसार रकमजम्मा गरिनेछ :

(क) गाउँपालिकाको स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार तोकिएको सडकमामर्मत सम्भारको लागि विनियोजन भै गाउँपालिकामा प्राप्तहुने रकम,

(ख) सवारी कर र जरिवाना रकम,

(ग) प्रत्यक्ष लाभ प्राप्त गर्ने घरपरिवार एवं अन्य उपभोक्ताहरुबाट प्राप्त नगद वा स्वेच्छिक श्रम वापतको रकम,

(घ) सडक बोर्ड नेपालबाट तोकिएको सडकलाई विनियोजित रकममध्येबाट उपभोक्ता समिति मार्फत मर्मत सम्भार कार्यकालागि गाउँपालिका मार्फत उपलब्ध हुने रकम,

(ङ) गाउँपालिकाको सहमतिमा विभिन्न आयोजनाहरुबाट उपभोक्ता समितिहरु मार्फत नै तोकिएको सडकको मर्मत सम्भार कार्यमापयोग गर्ने शतमा छटुयाइएको रकमआदि ।

३मर्मत सम्भार योजनाका लागि तल उल्लेखित कायहरु गर्नुभ्यागडगाउँपालिकाको प्रमुख दायित्व हुनेछ,

क. गाउँपालिका भित्रको सडकहरुको स्थिति विवरणका तयारी गर्नुपर्नेछ ।

ख. गाउँ यातायात गुरुयोजनाको तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने ।

३२. वार्षिक मर्मत सम्भार योजना

गाउँपालिकाले निम्न विवरण सहितको निर्धारित ढाँचामा वार्षिक मर्मतसम्भार योजना तयार गरी गाउँ सभाबाट स्वीकृत गराई राख्नपर्नेछ ।

- मर्मत सम्भार कार्य आवश्यक भएका सडकहरुको विवरण,
- मर्मत सम्भार कार्यको प्रकार,
- मर्मत सम्भार कार्यको प्राथमिकता,
- मर्मत सम्भार कार्यको डिजाइन तथा लागत अनुमान,
- उपलब्ध भौतिक सेवा तथा सुविधा र प्राविधिक श्रोतको जानकारी,
- कार्यान्वयन प्रक्रियाको किसिम,
- प्राथमिकीकरण अनुमानित तालिका,
- मर्मत सम्भार कार्य योजना ।

३३. विभिन्न निकायहरुको भूमिका

गाउँस्तरीय मर्मत सम्भारको समुचित कार्यान्वयनका लागि गाउँमागाउँपालिकाका अतिरिक्त निम्न निकायहरुको पनि महत्वपूर्ण भूमिकारहनेछ :

- जिल्ला समन्वय समिति,
- गाउँपालिकासँग सीमाना जोडिएका गाउँ विकास समिति,
- सडक मर्मत सम्भार समिति,
- उपभोक्ता समिति,
- सडक मर्मत सम्भार उपभोक्ता समिति ।

विविध

३४. अनुगमन तथा मूल्यांकन

गाउँपालिकाको मर्मत सम्भार विशेष कोष परिचालनका सन्दर्भमा अनुगमन तथा मूल्यांकन व्यवस्था देहाय अनुसार गरिनेछ :

(क) गाउँपालिकाको कार्यालयले यस कार्यक्रमको कार्यान्वयनका सन्दर्भमा अनुगमन, निरीक्षण तथा मूल्यांकन गर्दा बुदा नं २७ (२) बमोजिम गठित समितिसँग समन्वय गरी गर्ने छ ।

(ख) कार्यक्रम सञ्चालन भै कार्यान्वयन भएकोमा प्राविधिक मूल्यांकनका आधारमा वा कार्यप्रगतिको आधारमा पेशकी दिन सकिनेछ ।

(ग) कार्यक्रमको आन्तिम किस्ता रकम अनुगमन तथा मूल्यांकनको आधारमा दिइने छ ।

(घ) अनुगमन तथा मूल्यांकनका आधारमा कार्यक्रमहरूको जाँचपास तथा फरफारक गरिनेछ ।

(ङ) अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी खर्चको व्यवस्था गाउँपालिकाको कार्यालयले मिलाउनु पर्नेछ ।

(च) उपभोक्ता समितिहरूबाट हुने मर्मत सम्बन्धी कार्यको अनुगमन गर्दा बिल भरपाई लगायत विवरण संकलन काममा संलग्न व्यक्तिहरूको हाजिरी तथा कार्यरत रहने समय र स्थानका विषयमापनि हेर्नु पर्दछ ।

३५. विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्ने

मर्मत सम्भार सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि उपलब्ध गराएको रकमहरूको विवरण चौमासिक रूपमा सावर्जनिक गर्नुपर्नेछ ।

३६. पुरस्कार वा प्रशंसापत्र प्रदान गर्न सक्ने

राम्रो काम गर्ने उपभोक्ता समिति तथा कर्मचारीहरूलाई म्यागडगाउँपालिकाले नगद पुरस्कार वा प्रशंसा पत्र दिन सक्नेछ ।

३७. जाँचपास र फरफारक

यस कार्यक्रम अन्तर्गत संचालित स-साना कार्यक्रमहरू पनि सम्पन्न भएपछि समयमा नै जाचं पास गरी त्यसको फरफारक गराउनु पर्नेछ ।

३८. प्रतिवेदन

समितिबाट भए गरेका काम कार्यहरूको प्रगति प्रतिवेदन कार्यालयमाफर्त नियमित रूपमा सम्बन्धित निकायहरूमा पठाई राख्नु पर्नेछ ।

३९. सशोधन तथा बचाउ

यस निर्देशिकामा उल्लेखित कुराहरूमा कनै सशोधन गर्नु परेमा सम्बन्धित प्रचलित ऐन नियमको परिधिभित्र रही गाउँ सभाले गर्न सक्नेछ । यस निर्देशिकामा उल्लेख गरिएका कुराहरूको हकमा यसै निर्देशिका अनुसार उल्लेख नभएका कुराहरूका हकमा प्रचलित ऐन नियम अनुसार हुनेछ । निर्देशिकामा लेखिएका कुराहरू प्रचलित कानून सँग बाभिएमा बाभिएको हदसम्म स्वतः निष्कृत हुनेछ ।

आज्ञाले,
पवन कुमार प्याकुरेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

म्यानाडु: नाउपालिका